

Odczyny popromienne – prewencja i terapia

Skórne odczyny popromienne są najczęstszym skutkiem ubocznym radioterapii. Są wyzwaniem zarówno dla personelu medycznego jak i dla pacjentów. Pomimo rozwoju nauki, **prawie 90% chorych napromienianych uskarża** się na pojawienie się odczynów zmniejszających ich komfort życia. Wychodząc naprzeciw Państwa potrzebom składamy na Państwa ręce niniejsze opracowanie – Kompendium. Odczyny popromienne – prewencja i terapia, opracowane na podstawie najnowszych doniesień, badań klinicznych i praktyk renomowanych ośrodków. Wierzymy, iż ułatwią one codzienną pracę z pacjentami zarówno na oddziałach, w poradniach jak i w domu pacjenta.

Radio_Kompendium_Acute_28_09_2020_HCP_POLAND

Piśmiennictwo

1. Michalewska J., Odczyny popromienne w radioterapii oraz popromienne zapalenie skóry. Justyna Michalewska / Zeszyty Naukowe WCO, Letters in Oncology Science, 2017.
2. Ziółkowska E., et al; Ocena przebiegu odczynu popromiennego ze strony skóry z wykorzystaniem skali RISRAS. Problemy Pielęgniarstwa, 2012.
3. Paterson D. et al. Randomized Intra-patient Controlled Trial of Mepilex Lite (EM) Dressings versus Aqueous Cream in Managing Radiation-Induced Skin Reactions Post-mastectomy. Journal of Cancer Science & Therapy, 2012
4. Wells M. et al. **Does aqueous or sucralfate cream affect the severity of erythematous radiation skin reactions? A randomised controlled trial. Radiotherapy and Oncology, 2004.**
5. Diggelmann KV et al. Mepilex Lite dressings for the management of radiation-induced erythema: a systematic inpatient controlled clinical trial. The British Journal of Radiology, 2010
6. Peterson et al. Poster zaprezentowany podczas II Forum Europejskiego Towarzystwa radioterapii i Onkologoo (ESTRO), Genewa, Szwajcaria, 2013
7. White R. A Multinational survey of the assessment of pain when removing dressing. Wounds UK. 2008

Odczyny popromienne – prewencja i terapia

Odczyn popromienny pojawia się w czasie **kilkunastu dni od rozpoczęcia terapii** jako **rumień**, któremu towarzyszyć może ocieplenie i wrażliwość skóry. Jest to efekt wyrzutu cytokin, uszkodzenia komórek warstwy podstawnej naskórka oraz gruczołów potowych i łojowych.

Podawanie kolejnych dawek napromieniania **zmniejsza możliwość regeneracji i gojenia się tkanek**, czego skutkiem może być uszkodzenie włókien sprężystych w skórze właściwej. W trakcie kolejnych tygodni radioterapii, obserwuje się utratę ciągłości naskórka i **suche złuszczenie naskórka**. Obecny świąd skóry.

Ok. 4-5 tygodnia terapii ma miejsce zniszczenie warstwy komórek macierzystych. Pojawia się **złuszczenie wilgotne**, któremu towarzyszy surowiczy wysięk i odstąpienie warstwy skóry właściwej. Często obserwuje się nadkażenia, zwiększające dolegliwości bólowe.

W odczynach wyższych stopni występuje także obrzęk, pęcherze, krwawienie, ból i długotrwałe owrzodzenia. W skrajnych przypadkach, przy braku leczenia i pielęgnacji, prowadzić one mogą do owrzodzeń i martwicy, a nawet zmian nowotworowych.

Odczyny popromienne – podział

Odczyny popromienne możemy podzielić według:

- **Czasu pojawienia** się; na odczyny wczesne (do 6 miesięcy) i późne (po 6 miesiącach, do kilku lat)
- **Lokalizacji**; miejscowe lub ogólne (np. nudności i gorączka)
- **Nasilenia** np. wg skali RTOG, RISRAS lub skali dla odczynów późnych **LENT-SOMA**

Odczyny wczesne

np rumień, złuszczenie suche i mokre, suchość skóry

- Zazwyczaj ustępują pod warunkiem odpowiedniej terapii
- Ich postępowanie wynika z nienadążania odbudowy napromienianych warstw skóry
- Często towarzyszy im ucieplenie skóry
- Mogą się przekształcić w owrzodzenia
- Można im zapobiec dzięki odpowiedniej prewencji i pielęgnacji skóry

Odczyny późne

np atrofia, włóknienie, teleangiektazje powstają na skutek

- spadku populacji fibroblastów
- resorpcji włókien kolagenowych
- syntezy zwiększonych ilości kolagenu o nieregularnym układzie włókien
- uszkodzenia śródbłonna naczyń
- zaniku gruczołów łojowych, gruczołów potowych i mieszków włosowych powodując napięcie i suchość skóry
- hiperpigmentacji związanej ze stymulacją melanocytów przez promieniowanie

Odczyny popromienne – prewencja i terapia

Ważnym etapem postępowania warunkującym wdrożenie właściwej pielęgnacji i leczenia jest ocena nasilenia zmian w obrębie skóry z wykorzystaniem skali np. RISRAS

Tabela 2. Skala RISRAS (*Radiation-Induced Skin Reaction Assesment Scale*)

	0	1	2	3	4	Liczba punktów
Rumień	Prawidłowa skóra	Różowy	Jasnoczerwony	Czerwony	Czerwono-fioletowy	
Suche złuszczenie	Prawidłowa skóra	< 25%	25–50%	50–75%	75–100%	
Wilgotne złuszczenie	Prawidłowa skóra	< 25%	25–50%	50–75%	75–100%	
Martwica	Prawidłowa skóra	< 25%	25–50%	50–75%	75–100%	
Ból		Brak	Niewielki	Umiarkowany	Silny	
Swędzenie		Brak	Niewielkie	Umiarkowane	Silne	
Pieczenie		Brak	Niewielkie	Umiarkowane	Silne	

Odczyny popromienne – prewencja i terapia

Ważnym etapem postępowania warunkującym wdrożenie właściwej pielęgnacji i leczenia jest ocena nasilenia zmian w obrębie skóry z wykorzystaniem skali np. RTOG

Tabela 1. Skala RTOG (Radiation Therapy Oncology Group)

0	1	2	3	4
Skóra bez zmian	Rumień nieznaczny Lub matowy, depilacja, złuszczenie naskórka na sucho	Rumień, niewielkie złuszczenie naskórka na wilgotno, umiarkowany obrzęk	Zlewne złuszczenie naskórka na wilgotno, znaczny obrzęk	Owrzodzenia, krwawienia, martwica

Odczyny popromienne – prewencja i terapia

Ważnym etapem postępowania po zakończonej radioterapii jest ocena wystąpienia późnych odczynów, które mogą się pojawić nawet po roku od zakończenia terapii. Ocena nasilenia zmian z wykorzystaniem skali np. *Late Effects on Normal Tissue – Subjective, Objective Management and Analytic (LENT-SOMA)*

Rodzaj powikłania	Stopień 0	Stopień I	Stopień II	Stopień III
Zwłóknienia	Brak	Delikatne zwiększenie gęstości tkanki zbadane palpacyjnie	Zdecydowane zwiększenie gęstości tkanki zbadane palpacyjnie	Silnie zaznaczone zwiększenie gęstości tkanki z retrakcją i unieruchomieniem
Naczyniaki	Brak	< 1 cm ²	1–4 cm ²	> 4 cm ²
Przebarwienia skóry	Brak różnicy w stosunku do barwy skóry	Dyskretne przebarwienie	Znaczne przebarwienie	

Higiena i pielęgnacja od 1 dnia radioterapii

1. Kąpiele w postaci prysznic z niskim ciśnieniem z wykorzystaniem emolientów do mycia
np. Epaderm Maść
2. Nie jest zalecana kąpiel w wannie, sauna, dodatki w postaci płynu do kąpieli, soli; stosowanie mydła
3. Należy stosować ręczniki jednorazowe z miękkiego papieru, wycierać ciało dotykając, a nie trąc skórę
4. Nawilżanie skóry jest wskazane poprzez natłuszczenie najlepiej wyrobami medycznymi bez substancji zapachowych parabenów, dodatków w postaci drażniących substancji. Zalecane są wyroby medyczne stosowane przez pacjentów z AZS (atopowym zapaleniem skóry) np. Epaderm Cream, Epaderm Maść
5. Maści, balsamy, kremy nie powinny być wcierane, lecz aplikowane poprzez delikatny dotyk
6. W przypadku naświetlania części ciała powyżej torsu, należy unikać makijażu, golenia zarostu (jeśli to konieczne golenie na sucho maszynką elektryczną)
7. Szczególną ostrożność należy zachować w przypadku stosowania perfum, dezodorantów (niezalecane przy naświetlaniu torsu, głowy, dołów pachowych)
8. Należy unikać substancji z alkoholem
9. Każda substancja musi zostać usunięta przed sesją napromieniania (uwaga: waciki, chusteczki do demakijażu mogą podrażniać i uszkadzać skórę)
10. Zakazane są kąpiele słoneczne minimum rok po zakończeniu terapii; później stosowanie filtrów minimum SPF 30
11. Zalecane jest noszenie bawełnianej przewiewnej odzieży, bez ściągaczy, przesyć
12. Okolice fałdów skórnych powinny być szczególnie nadzorowane; należy często rozdzielać te obszary skóry

Czy da się zmniejszyć ryzyko, a nawet zapobiec, powstawaniu odczynów popromiennych u osób poddawanych naświetlaniu? Czy dostępne są produkty ochronne? Przecież w trakcie naświetlania Pacjent nie może mieć na sobie kremu, maści....

**Mepitel Film jest z pacjentem od pierwszego dnia napromieniania!
Nawet w trakcie napromieniania!
Prewencja od pierwszego dnia – potwierdzona badaniami!**

- Cienki, sterylny, barierowy, wodoodporny, przezroczysty opatrunek
- Z warstwą kontaktową z miękkiego silikonu Safetac
- Przeciwzapalne, łagodzące działanie silikonu medycznego przez 24h na dobę

Jak stosować Mepitel Film – doświadczenia innych klinik

1. Mepitel Film jest przebadany* pod względem ewentualnej zmiany wartości dawki promieniowania [Herst, 2014].
2. Może być bezpiecznie stosowany w trakcie napromieniania.
3. Po umyciu skóry emolientem np. Epaderm Maść i po wysuszeniu jej ręcznikiem jednorazowym poprzez delikatny dotyk bez pocierania, należy zaaplikować Mepitel Film w miejscu naświetlania (bez naciągania opatrunku)
4. Po naświetlaniu Mepitel Film pozostawiamy na skórze pacjenta nawet przez kilka dni. Można się w nim kąpać.
5. Nie ma potrzeby stosowania dodatkowych maści, kremów.
6. Stosując Mepitel Film z warstwą kontaktową z miękkiego silikonu nie ma ryzyka uszkodzeń skóry związanych z ścieraniem, zmywaniem kremów, maści ze skóry.
7. Badania kliniczne przeprowadzone w Nowej Zelandii i Danii wskazują na bezpieczeństwo stosowania Mepitel Film.

* Prophylactic use of Mepitel Film prevents radiation-induced moist desquamation in an intra-patient randomised controlled clinical trial of 78 breast cancer patients. Herst et al.; Radiotherapy and Oncology 110 (2014) 137–143

** Patient-reported skin toxicity and experiences with barrier film on the breast during radiotherapy - a Danish multicenter study; Pia Krause Møller et al.

- Duńskie wieloośrodkowe badanie obserwacyjne
- 101 pacjentek z rakiem piersi poddanych radioterapii
- Pacjentki zakwalifikowano do dwóch grup:
Mepitel Film oraz kontrolnej - z kremem
- Mepitel Film po aplikacji był noszony przez kilka dni, również w trakcie naświetlania

Patient-reported skin toxicity and experiences with barrier film on the breast during radiotherapy - a Danish multicenter study; Pia Krause Møller et al.

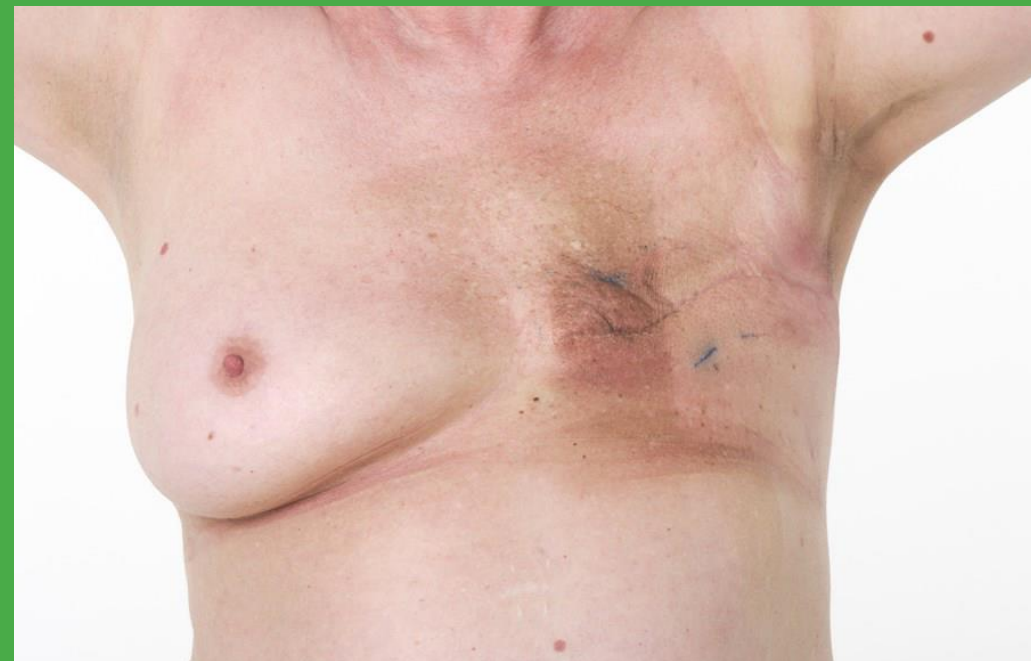
Miejsce napromieniania z Mepitel Film

WNIOSKI:

W grupie stosującej Mepitel film zaobserwowano **istotnie niższy poziom bólu i dyskomfortu (p=0.010)** w porównaniu do grupy kontrolnej. Zaobserwowano również **zmniejszenie wrażliwości i tkliwości skóry** pod opatrunkiem (p=0.059). Opatrunek został oceniony jako zwiększający komfort terapii i jako nie generujący bólu czy dyskomfortu. Aż 76% pacjentek wykazało chęć aplikacji Mepitel Film na całej naświetlanej części ciała (p<0,001), z czego 94% były to pacjentki po mastektomi. Nie zaobserwowano działania toksycznego w żadnej z grup.

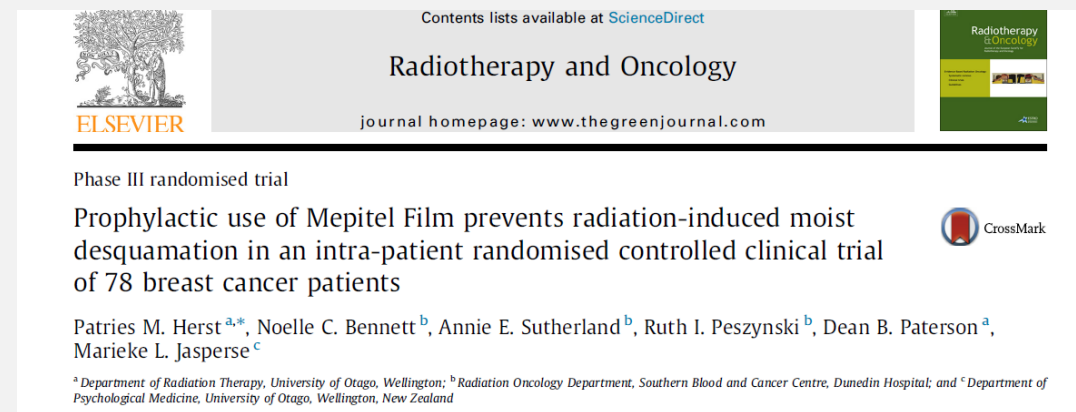
Ostatni dzień napromieniania (50 Gy/25 fx) - Mepitel Film noszony był po lateralnej stronie

14 dzień po zakończeniu radioterapii (50 Gy/25 fx) – widoczne miejsce, na którym aplikowany był Mepitel Film po lateralnej stronie

Odczyn skórny II i III stopnia – jak postępować?

- Badanie kliniczne III fazy
- Zrekrutowano 80 kobiet
- Grupa badana - Mepitel Film aplikowany od początku terapii
- Grupa kontrolna – krem na bazie wody
- Oceniono dawki odebraną na fantomie z wykorzystaniem Mepitel Film i kremu
- Mepitel Film był aplikowany na kilka dni, jest wodoodporny - można się w nim myć.

WYNIKI

W grupie Mepitel Film wrażliwość i odczyny w skali RISRAS **była zredukowana o 92% (p < 0.0001)**.

W grupie kontrolnej z kremem obojętnym na bazie wody wszyscy pacjenci rozwinęli odczyn popromienny który przekształcił się (26%) w mokre złuszczenie (RTOG I: 28%; IIA: 46%; IIB: 18%; III: 8%). Tylko 44% pacjentów z grupy z Mepitel Film wykazało odczyn, który u żadnego pacjenta nie stał się złuszczeniem mokrym, (RTOG grades I: 36%; IIA: 8%).

MEPITEL FILM CAŁKOWICIE ZAPOBIEGŁ PRZEKSZTAŁCENIU SIĘ ODCZYNU W MOKRE ZŁUSZCZANIE

I ZREDUKOWAŁ ODCZYNY O 92% . Średni czas pojawienia się mokrego złuszczenia w grupie kontrolnej wyniósł 35 dni.

U pacjentów z mokrym złuszczeniem w grupie kontrolnej wykorzystano Mepilex EM – średni czas wygojenia 9 dni (3-11).

Krok po kroku z odczynem

RTOG 1

Opis: Niewielki rumień, może być obecny świąd, pieczenie, ciągłość skóry zachowana

Cel: działanie łagodzące, wyciszające, zmniejszające świąd, ochrona przed uszkodzeniem

1. Higiena i mycie skóry delikatnymi emolientami np. Epaderm Maść
2. Osuszenie jednorazowym ręcznikiem delikatnym dotykiem, bez pocierania skóry
3. Zaaplikowanie opatrunku **Mepilex EM** na suchej skórze i noszenie go przez całą dobę z przerwą na naświetlanie
4. Mocowania opatrunku należy dokonać z wykorzystaniem stokinetek wielorazowego użytku - Tubifast
5. **UWAGA!** Każdy krem/maść należy zmyć przed kolejnym naświetlaniem, co niesie ryzyko podrażnień i naruszenia skóry!

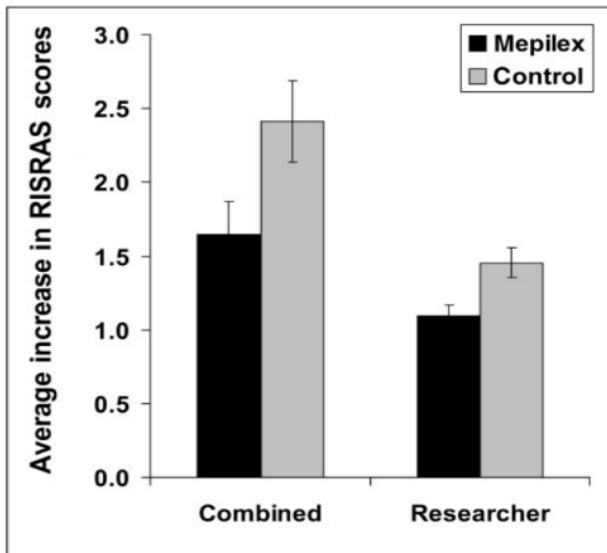
W badaniu klinicznym przeprowadzonym w Nowej Zelandii oceniającym zmniejszenie rumienia i postępu odczynów zaobserwowano iż Mepilex EM aplikowany na skórę z rumieniem istotnie ($p < 0,001$) zredukował jego intensywność w stosunku do maści stosowanej w grupie kontrolnej [Diggelmann, 2010].

Diggelmann KV et al. Mepilex Lite dressings for the management of radiation-induced erythema: a systematic inpatient controlled clinical trial. The British Journal of Radiology, 2010

Cel: Porównanie wpływu terapii Mepilex EM i kremu na bazie wody na odczyny popromienne u pacjentek z rakiem piersi poddanych radioterapii.

24 pacjentki, rak piersi, 34 obszary naświetlane, 50 Gy, 25 sesji,

- odczyny w postaci rumienia ok 10-14 dzień, 50-150 cm²
- Wdrożono terapie: na pół odczynu zaaplikowano krem, na drugie pół odczynu Mepilex Em
- Regularna ocena odczynów w skali RISRAS

W badaniu klinicznym oceniającym zmniejszenie rumienia i postępu odczynów zaobserwowano iż:

1. Mepilex EM aplikowany na skórę z rumieniem istotnie ($p < 0,001$) zredukował intensywność rumienia w stosunku do maści stosowanej w grupie kontrolnej.
2. Mepilex EM istotnie statystycznie zmniejsza wystąpienie i intensywność mokrego złuszczenia indukowanego radioterapią $P < 0,001$ w porównaniu ze standardowym leczeniem opierającym się na kremie.
3. Stosowanie powszechnie dostępnego kremu nie jest wystarczające i brak uzupełniającej terapii opatrunkiem Mepilex EM może prowadzić do dalszych powikłań w postaci suchego złuszczenia skóry, wilgotnego złuszczenia, a także do wystąpienia ran przewlekłych.

Krok po kroku z odczynem

RTOG 2

Opis: Silne zaczerwienienie, świąd, pieczenie, przerwanie ciągłości skóry, zlewne suche złuszczenie, obrzęk

Cel: działanie łagodzące, wyciszające, zmniejszające świąd, ochronne; prewencja przed infekcją, walka z infekcją

1. Higiena i mycie skóry delikatnymi emolientami np. Epaderm Maść
2. Osuszenie jednorazowym ręcznikiem delikatnym dotykiem, bez pocierania skóry
3. Zastosowanie bezpiecznego, niedrażniącego produktu o działaniu bójącym wobec drobnoustrojów w formie płynu np. Granudacyn lub schłodzonego żelu np. Granudacyn Żel
4. Zaaplikowanie opatrunku **Mepilex EM** na suchej skórze i noszenie go przez całą dobę z przerwą na naświetlanie lub Mepilex Ag w przypadku nadkażeń.
5. Mocowania opatrunku należy dokonać z wykorzystaniem stokinetek wielorazowego użytku - Tubifast
6. Zastosowanie wspomnianych wyżej zaleceń dotyczących pielęgnacji i protekcji miejsca naświetlanego
7. **UWAGA! Każdy krem/maść należy zmyć przed kolejnym naświetlaniem, co niesie ryzyko podrażnień i naruszenia skóry!**

RTOG 3

**Opis: Silne zaczerwienienie, świąd, pieczenie,
przerwanie ciągłości skóry, suche złuszczenie**

**Cel: działanie łagodzące, wyciszające, zmniejszające świąd,
ochronne, zapobieganie i terapia nadkażeń, infekcji**

1. Higiena i mycie skóry delikatnymi emolientami np. Epaderm Maść
2. Osuszenie jednorazowym ręcznikiem delikatnym dotykiem, bez pocierania skóry
3. Zastosowanie bezpiecznego, niedrażniącego produktu działaniu bójczym wobec drobnoustrojów w formie płynu lub schłodzonego żelu.
4. Zaaplikowanie opatrunku **Mepilex EM** na suchej skórze i noszenie go przez całą dobę z przerwą na naświetlaniu lub **Mepilex Ag** w przypadku infekcji.
5. Mocowania opatrunku należy dokonać z wykorzystaniem stokinetek wielorazowego użytku - Tubifast
6. **UWAGA! Każdy krem/maść należy zmyć przed kolejnym naświetlaniem, co niesie ryzyko podrażnień i naruszenia skóry!**

RTOG 4

Opis: Silne zaczerwienienie, świąd, pieczenie, ból, obrzęk, przerwanie ciągłości skóry, zlewne mokre złuszczenie, owrzodzenie.

Cel: działanie łagodzące, wyciszające, zmniejszające świąd, ochronne; prewencja przed infekcją, odbiór wysięku, walka z infekcją.

1. Higiena i mycie skóry delikatnymi emolientami np. Epaderm Maść
2. Osuszenie jednorazowym ręcznikiem delikatnym dotykiem, bez pocierania skóry
3. Zastosowanie bezpiecznego, niedrażniącego produktu działaniu bójczym wobec drobnoustrojów w formie płynu lub **schłodzonego żelu np. Granudacyn żel.**
4. Zaaplikowanie opatrunku **Mepilex EM lub Mepilex Transfer** na suchej skórze i noszenie go przez całą dobę z przerwą na naświetlanie lub Mepilex Ag w przypadku nadkażeń.
5. Mocowania opatrunku należy dokonać z wykorzystaniem stokinetek wielorazowego użytku - Tubifast
6. **UWAGA! Każdy krem/maść należy zmyć przed kolejnym naświetlaniem.**

Randomizowane badanie kliniczne potwierdza skuteczność Mepilex EM

Mepilex EM w profilaktyce – randomizowane badanie kliniczne

4 ośrodki, 80 pacjentek włączonych i 74 pacjentek poddanych analizie

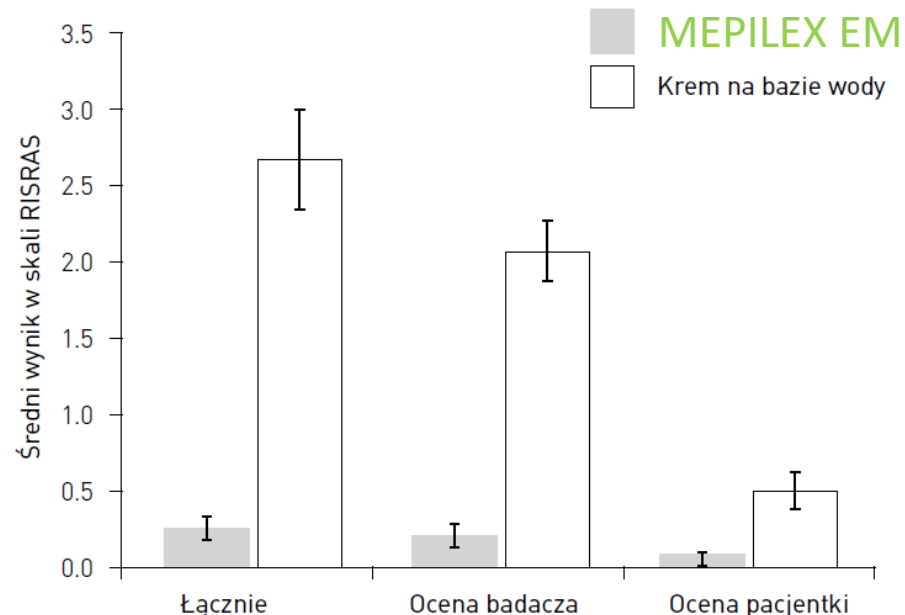
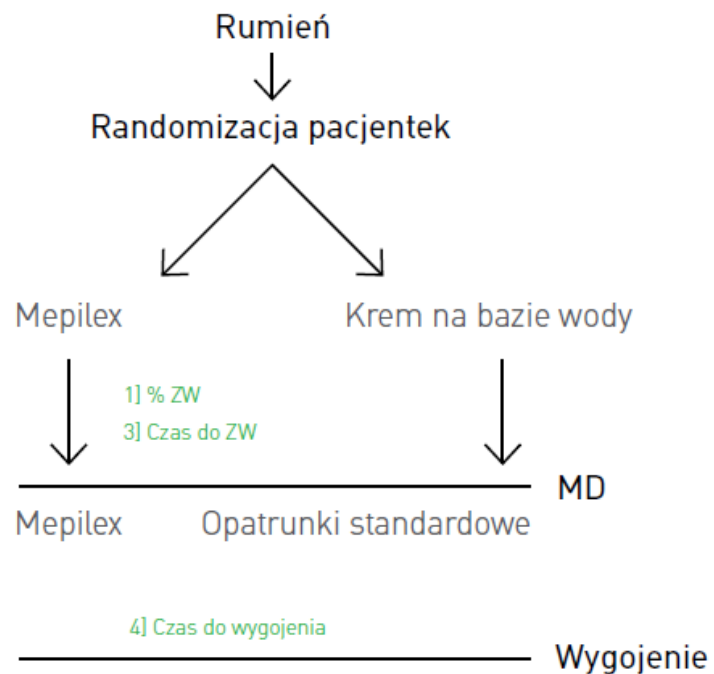
Kryteria kwalifikacyjne

- Pacjentki po mastektomii
- Brak przerzutów
- Brak uprzedniej radioterapii klatki piersiowej
- Zdolność do stawiania się na wizyty kontrolne
- Dobry stan ogólny

Ocena

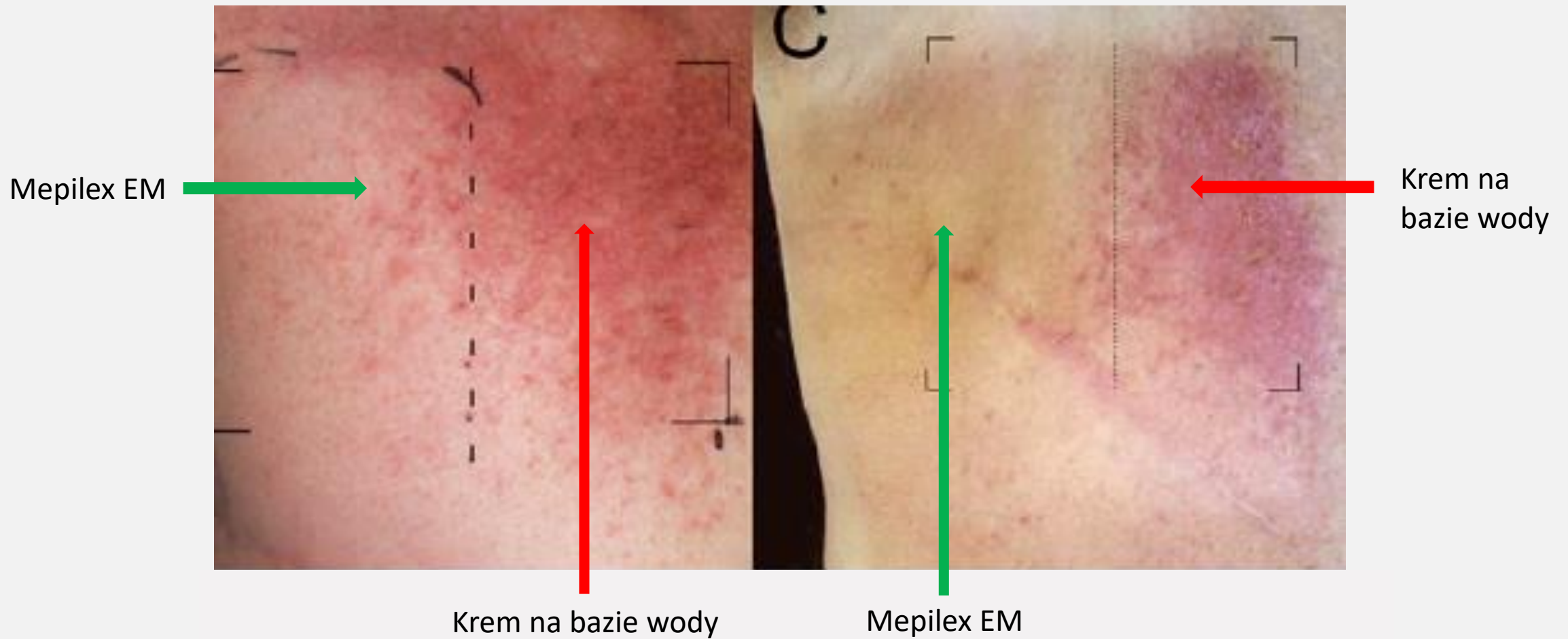
RISRAS

- 3x w tygodniu podczas TMT
- 1x w tygodniu przez 4 tygodnie po zakończeniu TMT

Grupa Mepilex EM: o 41% ($p < 0,001$) mniej odczynów diagnozowanych wg RISRAS w stosunku do grupy z kremem na bazie wody

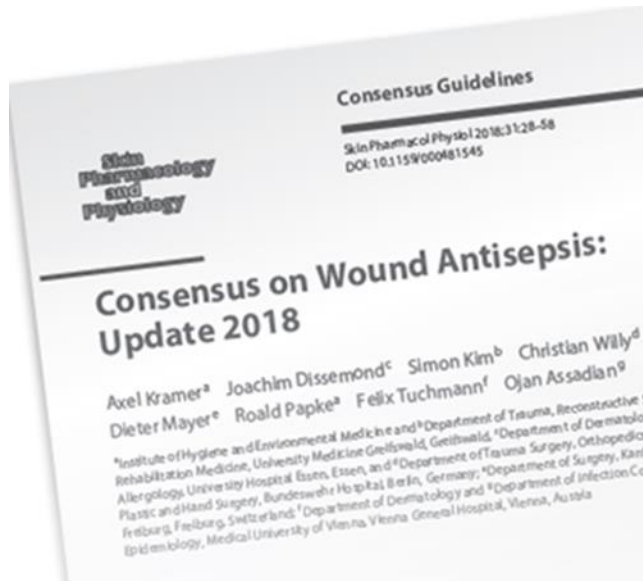
Po 1 tygodniu naświetlania z zastosowaniem Mepilex EM i kremu na bazie wody

Co z infekcją odczynów popromiennych?

Do rany przewlekłej
nie stosuj niczego,
czego byś sobie
nie zaaplikował do oka!

Składnik aktywny antyseptyku	Powody uznania antyseptyku za niewskazany w leczeniu rany
Mleczan etakrydyny (rivanol)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Alergiczny, cytotoksyczny ✓ Opóźnia gojenie rany ✓ Mutageniczność potwierdzona in vitro ✓ Niewystarczająca aktywność przeciwdrobnoustrojowa ✓ indukuje oporność drobnoustrojów
Chloramina T	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niewystarczająca aktywność przeciwdrobnoustrojowa ✓ Inaktywowana przez krew ✓ Cytotoksyczna
Etanol	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Użycie roztworu powyżej 70% jest bolesne
Chlorheksydyna	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Cytotoksyczna, mutagenna ✓ Neurotoksyczna ✓ Użycie może prowadzić do wystąpienia efektów anafilaktycznych
SSD (sulfadiazyna srebrowa)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niewystarczająca aktywność przeciwdrobnoustrojowa ✓ Użycie może prowadzić do rozwoju oporności mikroorganizmów ✓ Alergenna ✓ Formuje nieaktywne kompleksy z białkami wysięku
3% woda utleniona	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niewystarczająca aktywność przeciwdrobnoustrojowa
Kwas borny	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niewystarczająca aktywność przeciwdrobnoustrojowa ✓ Użyciu towarzyszyć może wystąpienie uczulenia ✓ Zmiana pH rany, powoduje wysuszenie i ściągnięcie tkanki
nadmanganian potasu	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niewystarczająca aktywność przeciwdrobnoustrojowa ✓ Wysusza i ściąga łożyska rany

Podchloryny bezpieczne na każdym etapie! W przypadku każdej rany.

Podchloryny to **BEZPIECZNY** i **SKUTECZNY** wybór pierwszego rzutu w dekontaminacji ran ostrych i przewlekłych, jak również do irygacji ran głębokich, przetok, ropni i jam ciała (np. jamy otrzewnej)

- Wysoki wskaźnik biokompatybilności
- Niski wskaźnik podrażnienia
- Brak podrażnień, brak uczuleń
- Nie wymaga wypłukiwania - **BEZPIECZEŃSTWO**
- Stosowany z wszystkimi opatrunkami
- Skuteczny wobec **WSZYSTKICH** drobnoustrojów

ŻEL – EFEKT CHŁODZACY

Odczyn skórny II i III stopnia – jak postępować?

Opis przypadku:

- Mężczyzna 60 lat.
- Metastaza (przerzuty) do lewej piersi i do węzłów chłonnych szyjnych.
- W 3. tygodniu naświetlania wystąpił silny rumień i mokre złuszczenie (RTOG 2b i 3).
- Pacjent leczony był maścią z sulfadiazyną srebra.
- Ból w skali VAS: 10

Zmiana leczenia na Mepilex Transfer:

- Co 4 dni zmiana opatrunku po wcześniejszym zastosowaniu bezpiecznego produktu o działaniu bakteriobójczym np Granudacyn płyn
- Po 12 dniach ustąpiło mokre złuszczenie
- Nie nastąpiło pogorszenie stanu rany i skóry wokół rany.
- Zaobserwowano odbudowę naskórka
- Ból w skali VAS zmalał z 10 na 5

Dowiedz się więcej www.molnlycke.com

Mölnlycke Health Care Polska Sp. z o.o. / Biuro Handlowe: ul. Przasnyska 6B (wejście C),
01-756 Warszawa / Obsługa Klienta (+48) 22 350 52 80 / mail@molnlycke.com

Znaki firmowe, nazwy i logo są zarejestrowane globalnie w ramach grupy Mölnlycke Health
Care Group of Companies. © 2020. Mölnlycke Health Care AB. Wszystkie prawa zastrzeżone.

